

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

Tematický akční plán pro oblast sociálního bydlení ve městě Ostrava 2019 - 2022

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Zaměstnanost v rámci projektu „**Systémové zajištění sociálního začleňování**“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

OSTRAVA!!!

Obsah

Úvod	3
1. Základní informace	4
2. Bydlení a sociální bydlení na území statutárního města Ostravy.....	6
3. Analytická část.....	8
3.1. Analytická část - kvalitativní část.....	20
3.2. Použitá metoda	21
3.3. Aktuální popis situace.....	25
4. Návrhová část.....	27
4.1. Analýza rizik.....	30
5. Implementační část	32
5.1. Role ASZ.....	32
5.2. Role obce	32
5.3. Systém spolupráce.....	33
5.4. Vyhodnocování aktivit TAP a monitoring aktivit	34
Seznam zkratk.....	36
Seznam obrázků	37
Seznam tabulek	38
Zdroje	39
Přílohy.....	40

Úvod

Předkládaný dokument se soustředí na oblast bydlení ve městě Ostrava. Hovoří o významných změnách v této oblasti v posledních třech letech a poskytuje ucelený obrázek o současné situaci. Dokument sestává z části analytické, kvalitativní, návrhové a implementační. Jednotlivé kapitoly zahrnují jak kvantitativní data podložená dostupnými analýzami a výzkumy, tak také data kvalitativní, která vzešla z jednání tematických pracovních skupin. Současně jsou zde uvedeny návrhy na další opatření.

Tematický akční plán se zaměřuje na další rozvoj již započatých kroků k podpoře dostupnosti a udržitelnosti stabilního bydlení pro cílovou skupinu osob v nevyhovujícím bydlení. Současně je jeho snahou dále navyšovat efektivitu vynakládaných opatření. V listopadu 2017 byla zastupitelstvem města schválena Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy, která nastavuje základní parametry místního systému. Průběžně je reflektován turbulentní vývoj oblasti sociálního bydlení na národní úrovni. Ukazuje se, že zavádění stabilního systému zaměřeného na domácnosti v bytové nouzi, vyžaduje delší časový prostor. Z tohoto důvodu je žádoucí připravit konkrétní Tematický akční plán, včetně pojmenování opatření, jejichž realizace je nezbytné pro dosažení konkrétních cílů.

Koncept a obsah dokumentu je úzce provázán se znalostmi a zkušenostmi, které se městu dostaly při realizaci projektu „Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“, který získal cenu Evropské komise v kategorii „Vytváření lepšího přístupu k veřejným službám“ jako nejlepší evropský projekt podporovaný politikou soudržnosti EU RegioStars 2018. Tento dokument navazuje a rozvíjí potřeby určené v rámci vyhodnocení dokumentu „Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018“, který byl schválen Zastupitelstvem statutárního města Ostrava v roce 2018.

1. Základní informace

Statutární město Ostrava je krajským městem Moravskoslezského kraje, který leží v severovýchodní části České republiky. Rozlohou i počtem obyvatel je Ostrava třetím největším městem v České republice.

Dnešní Ostrava se rozkládá na ploše 214,24 km². Ve struktuře využití ploch tvoří více než $\frac{1}{3}$ tzv. ostatní plochy (včetně neplodných, mj. hald a odvalů), což je pro Ostravu specifické zejména v návaznosti na historický vývoj průmyslu. Ostrava se dělí do 23 městských obvodů, z nichž nejlidnatější jsou Ostrava-Jih, Poruba, Moravská Ostrava a Přívoz.

V roce 1991 žilo na území statutárního města Ostravy 327 371 obyvatel, což bylo nejvyšší dosažené maximum a od této doby dochází k mírnému, ale soustavnému poklesu. K 1. 1. 2019 činil počet obyvatel 287 265. Na poklesu se podílí jak přirozený, tak migrační úbytek obyvatel.

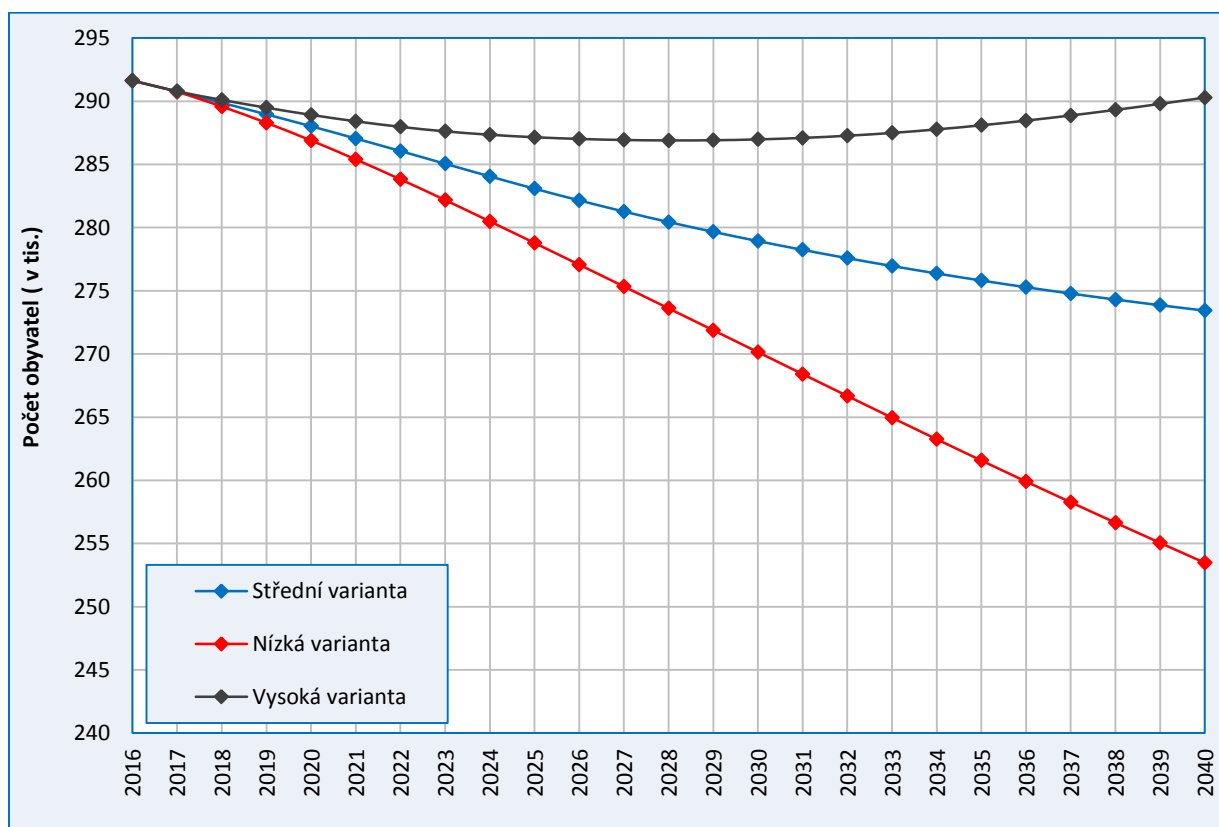
Obrázek 1: Městské obvody statutárního města Ostravy

V návaznosti na schválenou Konceptci sociálního bydlení statutárního města Ostravy a přípravy Akčního plánu byla zpracována Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy na období 2017-2040 (Burcin, Kučera, Šídlo, 2018), která akcentuje důležitost oblasti bydlení pro vývoj počtu obyvatel ve městě. Dle toho, jak se bude vyvíjet porodnost, migrační trendy a dostupné bydlení může být počet obyvatel v SMO v roce 2040 v těchto třech variantách počtu obyvatel – 290 tis. (vysoká) – 273 tis. (střední) – 253 tis. (nízká).

Obrázek 2: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel SMO 2017-2040 (Burcin, Kučera, Šídlo, 2018)

2. Bydlení a sociální bydlení na území statutárního města Ostravy

Tematický akční plán se zaměřuje na oblast bydlení, resp. bydlení pro domácnosti v bytové nouzi, které spolupracují se sociálním pracovníkem, tedy sociální bydlení.

Ostrava je podle zákona o obcích statutárním městem. Vnitřní poměry ve věcech správy statutárního města Ostravy jsou uspořádány obecně závaznou vyhláškou č. 14/2013, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Dle údajů majetkového odboru Magistrátu města Ostravy je na území města celkem 133 465 bytů¹, z toho k 1. 3. 2019 je 12 693 bytů obecních, což představuje 9,5 % bytového fondu z celkového počtu.

V roce 1992 byla péče o bytový fond svěřena jednotlivým městským obvodům. Vzájemná práva a povinnosti při nakládání s domovním a bytovým fondem mezi městem a jednotlivými městskými obvody jsou upraveny Statutem města Ostravy. Na městské obvody byla současně přenesena zodpovědnost vyplývající ze zákona o obcích, tj. uspokojovat potřeby občanů v oblasti bydlení.

Od roku 1992 počet obecních bytů postupně a výrazně klesal, mezi jednotlivými obvody na území SMO jsou značné rozdíly, jakým obecním bytovým fondem disponují. Na tuto situaci reaguje Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy, která byla schválena zastupitelstvem SMO v r. 2017 a vymezuje tzv. strategický obecní bytový fond v počtu 12 284 bytů², což představuje byty, které si město Ostrava ponechává ve svém vlastnictví.

Bytová politika a koncepčně zpracovaná oblast bydlení a jeho vývoje je klíčovou oblastí rozvoje každého města. Statutární město Ostrava koncepci/strategii bytové politiky nemá zpracovanou. Na tento deficit a nárůst počtu domácností v bytové nouzi na území města reagujeme koncepčním nastavením segmentu sociálního bydlení, tedy rámce podpory a sociální práce domácnostem (jednotlivci, samoživitelé, páry s dětmi) v nevyhovujícím bydlení. Aktuálně připravujeme Akční plán, který je s tímto Tematickým akčním plánem v synergii.

¹ Údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů (ČSÚ, 2011)

² Podklady pro stanovení počtu strategického obecního bytového fondu zpracoval odbor majetkový Magistrátu města Ostravy, a to ve spolupráci s městskými obvody – viz Koncepce SB SMO s. 51.

V rámci projektu Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava koncepčně a metodicky nastavujeme na území SMO oblast sociálního bydlení. Na jednáních pracovní skupiny, při spolupráci s městskými obvody a i na základě variant prognózy demografického vývoje však považujeme za důležité akcentovat klíčovost tvorby a nastavení strategie bytové politiky statutárního města Ostravy, tedy materiálu, který bude obsahově zastřešovat i oblast sociálního a dostupného bydlení.

3. Analytická část

Sociální vyloučení není statickým jevem, ale vyvíjí se v čase a prostoru a intervencemi stakeholderů. Popisu sociálně vyloučených lokalit a ubytoven se schváleným provozním řádem se věnují deskriptivní materiály GAC (2006), kdy se jednalo o první celorepublikové šetření, dále Kvasnička (2010) se zaměřením na region Ostravska, v roce 2013 se jednalo o dva materiály zaměřené specificky na ubytovny (Hruška a kol., 2013; Jedináková, Pischová, 2013), poté analýza na území Moravskoslezského kraje (Tým řešitelů, 2014), druhé celorepublikové šetření (GAC, 2015). Následovaly materiály zaměřené na území statutárního města Ostravy, jednalo se o Přílohu Strategického plánu sociálního vyloučení – Popis sociálního vyloučení a soustava vstupních indikátorů (ASZ, 2015), deskriptivní část Koncepte sociálního bydlení statutárního města Ostravy (2017) a Analýza sociálního vyloučení na území města (ASZ, 2018). Dané materiály představují komplexní deskripci vývoje sociálního vyloučení na území města. Definice sociálně vyloučené lokality se však mohou mezi jednotlivými autory odlišovat, případně bývají počítány lokality společně s ubytovnami apod.

Pro účely Tematického akčního plánu vycházíme při popisu sociálního vyloučení, který zpracovalo statutární město Ostrava a je aktuálně interním materiálem (prochází korekturami a finálními úpravami); datace jeho zpracování, resp., aktuálnost jeho údajů je k lednu 2019.

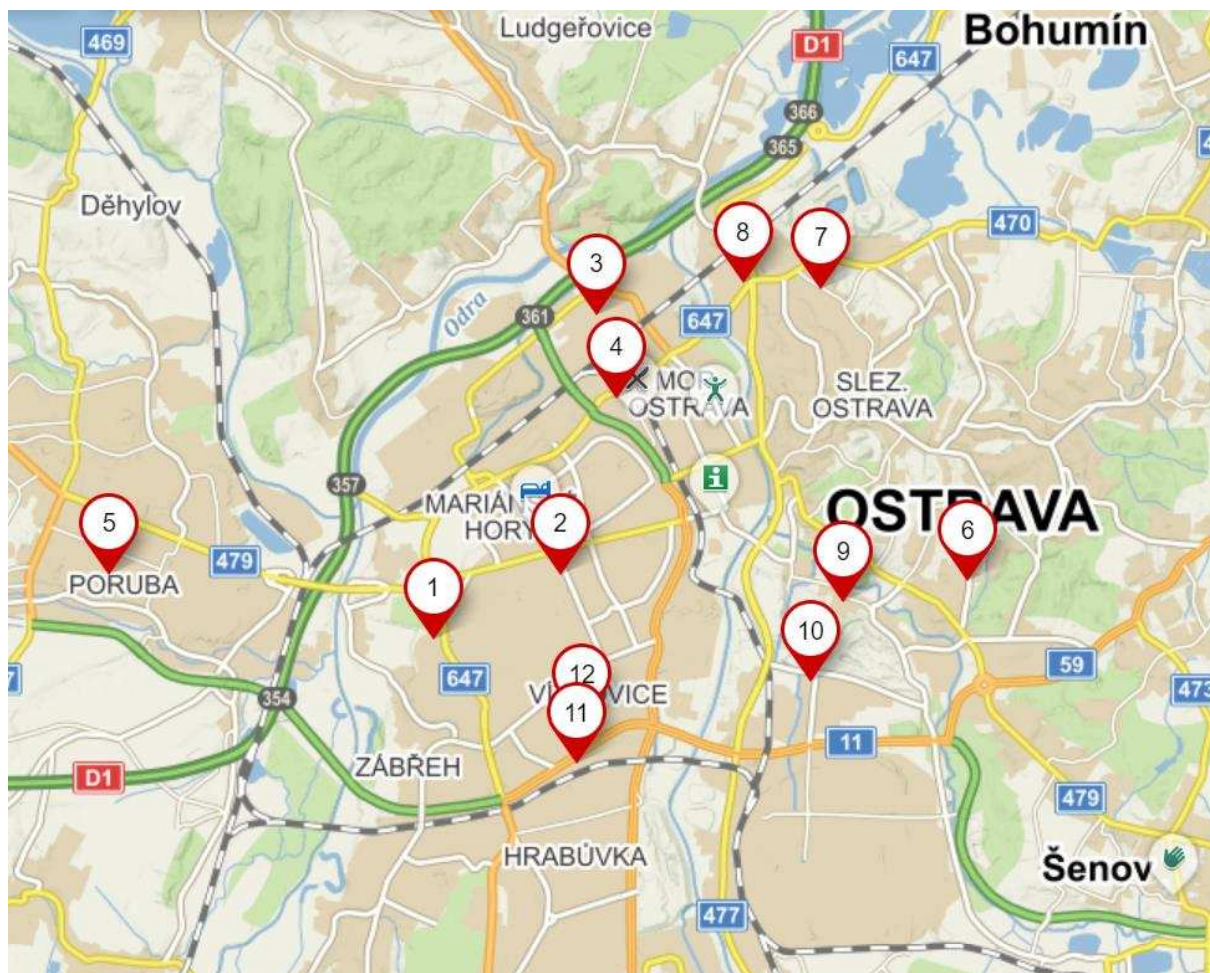
V analytické části se postupně zaměřujeme na popis lokalit se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení (v terminologii výzev sociálně vyloučených lokalit), popis ubytoven se schváleným provozním řádem (s důrazem na ubytovny, které jsou obývány socioekonomicky znevýhodněnými domácnostmi) a popisujeme také aktuální trendy v deskripci a mapování sociálního vyloučení v prostoru. Ve vztahu k potřebám tohoto materiálu se primárně zaměřujeme na kvantitativní povahu dané problematiky – vymezení osob žijících v prostředí sociálního vyloučení a ohrožených sociálním vyloučením, resp. domácnosti v bytové nouzi, která je ukotvena v souladu s typologií bezdomovství ETHOS.

Lokality se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení.

Lokalit se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení je na území města identifikováno 12 v celkem šesti městských obvodech a žije v nich přibližně 7090-7690 osob.

Obrázek 3 - Mapa lokalit se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení

Tabulka 1: Lokality se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení

1.	Bedřiška (MHaH)	7.	Liščina (Sl. O.)
2.	Červený Kříž (MHaH)	8.	Hrušov (Pláničkova, Riegrova; Sl. O.)
3.	Zadní Přívaz (MOaP)	9.	Zárubek (Sl. O.)
4.	Cihelní, Jílová a okolí (MOaP)	10.	Kunčičky (Sl. O.)
5.	Dělnická, Skautská (Poruba)	11.	Sirotčí (Vítkovice)
6.	Trnkovecká, Pátova (RaB)	12.	Zengrova, Erbenova, Tavičská, Nerudova (Vítkovice)

Podoba jednotlivých lokalit na území města značně variuje. Jedním ze základních diferenciačních kritérií je velikost, respektive počet žijících obyvatel v lokalitě. Ty nejmenší lokality čítají méně než sto obyvatel, v těch největších žije až několik set osob. Technický stav nemovitostí je různý, od chátrajících objektů, do nichž se dlouhodobě neinvestuje a lokalita tak chátrá, až po objekty, u nichž došlo k rekonstrukci a opravám. Obyvatelé tak mají k dispozici kvalitativně vyšší standard bydlení, ale jejich výsledek je obyvateli kritizován např. z důvodu tvorby plísní v bytech atd.

U lokalit bývá také bariérou prostorová odloučenost a tím zhoršená dostupnost služeb, občanské vybavenosti apod. V Ostravě jsou opět pozorovatelné protipóly - od lokalit, které jsou součástí běžné bytové zástavby a jejich dostupnost je tak bezproblémová, až po místa, kam je obtížné se městskou hromadnou dopravou dopravit i v běžných denních časech. Není zde k dispozici obchod, za lékařem či do školy je potřeba dopravovat se na výrazné vzdálenosti.

Obrázek 4: Fotodokumentace vybraných lokalit (ASZ, 2018)

Ubytovací zařízení se schváleným provozním řádem³

Na území statutárního města Ostravy je 37 ubytovacích zařízení se schváleným provozním řádem a kapacitou 7 543 lůžek. V 15 ubytovnách však žijí obyvatelé, kteří potřebují podporu či pomoc sociálních pracovníků, včetně značného počtu domácností s dětmi. **V těchto 15 ubytovnách evidujeme celkem 3 395 osob, z toho 610 dětí do 18 let.** Ve všech výše zmíněných místech je zajištěna sociální práce pracovníků obcí a také je k dispozici síť sociálních služeb, která pomáhá zmírnit a eliminovat dopady sociálního vyloučení.

Obrázek 5: Ubytovací zařízení se schváleným provozním řádem (CS - socioekonomicky zranitelné domácnosti)

³ Dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, je možné do ubytovacího zařízení poskytovat doplatek na bydlení, pouze pokud se jedná o zařízení, které provozuje osoba provozující živnost ubytovací služby, zároveň je v tomto zařízení ubytování poskytováno na dobu delší než dva měsíce v období šesti měsíců po sobě jdoucích (tzn. dlouhodobé ubytování) a současně má toto zařízení krajskou hygienickou stanicí schváleno provozní řád. V provozním řádu musí být uveden počet a plocha ubytovacích jednotek včetně nejvyššího počtu ubytovaných fyzických osob, vybavení ubytovacích jednotek záchodem, sprchou, umývárnou a prostorem pro vaření nebo ohřev jídla, způsob vytápění ubytovacích jednotek a teplotu vnitřního vzduchu v otopném období, jakož i způsob zajištění tekoucí pitné a teplé vody v ubytovacích jednotkách. KHS má možnost uložit odstranění závad, které se při dodržování provozního řádu vyskytnou.

Velikost jednotlivých ubytovacích zařízení se značně liší. Taktéž prostorové umístění ubytoven variuje od umístění v běžné bytové zástavbě až po výraznou prostorovou vyloučenost a uzavřenost, kdy hranice často představují např. železniční trať, komunikace či průmyslová zástavba. Typologie ubytoven je různá. Existují ubytovny s pokoji (bytovými jednotkami), které mají k dispozici samostatné sociální zařízení (toaleta, sprchový kout), nebo i kuchyňskou linku s vaříčem. Protipólem jsou ubytovny, kde jsou k dispozici pouze společné toalety, sprchy a kuchyňky (vaříč je k dispozici pro celé patro). Z důvodů využívání sdílených prostor větším množstvím osob dochází ke zhoršení hygienických podmínek, jejichž průvodním jevem bývají např. plísň v objektu nebo výskyt štic.

Na základě průběžného mapování situace ubytoven ze strany statutárního města Ostrava se shodujeme s konstatováním, které vyplynulo ze Zprávy o ubytovnách na Ostravsku zpracované občanským sdružením Vzájemné soužití v roce 2013, a to, že z míst, která byla určena pro krátko či střednědobé ubytování jednotlivců (dospělých osob), se stala místa, kde dlouhodobě žijí i rodiny s dětmi. Vyrůstá zde mladá generace tzv. „azylových dětí“, „dětí ubytoven“, které habitualizují (opakování činnosti ustálené ve vzorec) vzorce chování z prostředí, v němž vyrůstají a stávají se tak pro ně normou. Při podpoře těchto domácností bude třeba intenzivní spolupráce se sociálními pracovníky.

Obrázek 6: Fotodokumentace prostorů ubytoven (ASZ, 2018)

Sociální vyloučení mimo uvedené oblasti

Velké množství lidí potýkajících se s podobnými problémy jako obyvatelé sociálně vyloučených lokalit se nacházelo i mimo jasněji vymezená místa. Tuto obtížně identifikovatelnou a pojmenovatelnou skupinu lidí se pomocí doplatku na bydlení pokusila vymezit analytická část SPSZ na roky 2015 až 2018.⁴ Na základě počtu příjemců doplatku na bydlení a z něho odvozeného expertního odhadu počtu lidí, na něž má tato dávka pozitivní dopad (dávka neovlivňuje jen jedince, ale celé domácnosti), došli výzkumníci k počtu cca 30 – 35 000 lidí. Odhad tak odkazuje k počtu cca 18 – 23 000 lidí žijících mimo lokality, avšak v přímém ohrožení sociálním vyloučením. (ASZ, 2018)

Skupinou ohroženou vícero riziky a tvořící velkou část obyvatelstva sociálně vyloučených lokalit a ubytoven, jsou Romové. Dle analýzy vypracované spolu se Strategickým plánem sociálního začleňování v roce 2015 se v Ostravě nacházelo zhruba 30 000 Romů. Z toho počtu právě až 10 000 Romů žilo v lokalitách a na ubytovnách. Dalších zhruba 20 000 žilo v kvalitativně lepším bydlení, ale jejich celková sociální situace nemusela být vždy zásadně rozdílná. (ASZ, 2018)

Zpráva o stavu romské menšiny v MSK za rok 2017 uvádí, že na území města Ostravy se v SVL nachází zhruba 12 420 až 12 960 Romů.

Identifikace ohrožených domácností prostřednictvím příjmu příspěvku a/nebo doplatku na bydlení

Příspěvek na bydlení⁵ je z hlediska bydlení nejdůležitější dávkou státní sociální podpory. Podmínky nároku na příspěvek na bydlení jsou definovány v § 24 zákona o státní sociální podpoře. Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

⁴ Zmíněná skupina obyvatel je bezprostředně ohrožena ztrátou bydlení a potřeba zmíněné sociální dávky je do značné míry nezbytná k udržení jejich bydlení.

⁵ Dávky státní sociální podpory upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky: přídavek na dítě; rodičovský příspěvek; příspěvek na bydlení; porodné; pohřebné.

Tabulka 2: Příspěvek na bydlení v Ostravě

Rok	Počet/rok	Průměrný počet/měsíc	Finanční objem/rok (v Kč)	Průměrný finanční objem/měsíc (v Kč)
2012	137 971	11 498	419 714 987	34 976 249
2013	165 734	13 811	538 138 688	44 844 891
2014	193 953	16 163	664 166 426	55 347 202
2015	197 216	16 435	712 938 143	59 411 512
2016	196 268	16 356	733 942 201	61 161 850
2017	198 204	16 517	717 067 071	59 755 589
2018	175 603	14 634	671 619 869	55 968 322

Zdroj: Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava (2012-2018)

Nárůst počtu příjemců příspěvku na bydlení mezi lety 2012 a 2016 o téměř 4 900 domácností a nárůst vyplacených prostředků ve stejném časovém období o více než 314 milionů Kč (resp. o 26,2 mil. Kč/měsíc) je indikátorem zvyšujícího se počtu domácností a jejich zranitelnosti při udržení si bydlení, tedy náklady na bydlení představují pro rozpočet domácnosti takový výdaj, že pro jeho hrazení je třeba finanční podpory za strany státu. Rok 2016 představoval kulminaci výše vyplacených finančních prostředků příspěvku na bydlení. V roce 2017 se zvýšil počet příjemců o 161 domácností, zároveň však poklesl objem vyplacené částky o 16,9 mil. Kč ročně, resp. o 1,4 mil. Kč měsíčně.

Rok 2018 představoval další pokles v počtu příjemců i objemu vyplacených prostředků, oproti roku 2017 se průměrný počet domácností snížil o 1 883 (!) a bylo vyplaceno o 45,4 mil. Kč ročně méně, resp., o 3,8 mil. Kč měsíčně.

Doplatek na bydlení⁶ je vedle příspěvku na bydlení (dávky státní sociální podpory) další možností pomoci osobám, které i přes poskytnutý příspěvek na bydlení nemohou ze svých prostředků uhradit náklady spojené s užíváním bytu. Doplatek na bydlení také může finančně vypomoci osobám, které nárok na příspěvek na bydlení nemají (např. užívají nestandardní formu bydlení - tj. bydlení v bytech při podnájemní formě, bydlení v ubytovacích zařízeních, bydlení v nebytových prostorách nebo neplní podmínku trvalého pobytu v bytě, ke kterému mají nájemní smlouvu), ale přesto jejich celkové příjmy jsou tak nízké, že jim po úhradě nákladů na bydlení nezbývá na jejich živobytí.

⁶ Systém pomoci v hmotné nouzi upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Jde o formu pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení svých životních potřeb.

Tento systém je jedním z opatření, kterými ČR bojuje proti sociálnímu vyloučení. Nedílnou součástí systému pomoci v hmotné nouzi je výkon sociální práce s klienty. V rámci sociální práce některé úkoly kromě Úřadu

Tabulka 3: Doplatek na bydlení v Ostravě

Rok	Počet/rok	Průměrný počet/ měsíc	Finanční objem/ rok (v Kč)	Průměrný finanční objem/měsíc (v Kč)
2012	53 106	4 426	174 611 205	14 550 934
2013	79 285	6 607	293 226 259	24 435 522
2014	93 735	7 811	356 850 639	29 737 553
2015	96 483	8 040	368 311 365	30 692 614
2016	88 635	7 386	350 840 445	29 236 704
2017	79 691	6 641	299 666 989	24 972 249
2018	59 578	4 965	236 302 009	19 691 834

Zdroj: Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava (2012-2018)

Tak jako u příspěvku na bydlení, došlo i u doplatku na bydlení mezi lety 2012 a 2016 k výraznému nárůstu počtu příjemců (o téměř 3 tis.) a objemu vyplacených financí (o 176,2 mil. Kč, resp. 14,7 mil. Kč/měsíc). Aktuální data však v meziročním porovnání let 2015 a 2016 poukazují na pokles v počtu příjemců i vyplacených částek. U doplatku na bydlení došlo ke kulminaci počtu příjemců a vyplaceného objemu financí v roce 2015, kdy je od tohoto roku klesající trend.

V roce 2017 se v porovnání s r. 2018 snížil průměrný počet příjemců o 745 domácností a objem prostředků poklesl o 51,2 mil. Kč ročně, resp., o 4,3 mil. Kč měsíčně.

Rok 2018 představoval další pokles průměrného počtu domácností o 1 676 (!) a snížení vyplaceného objemu doplatku o 63,4 mil. Kč měsíčně, resp., o 5,3 mil. Kč měsíčně.

I přes uvedené poklesy počtu příjemců příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení je zde identifikována rozsáhlá cílová skupina domácností v bytové nouzi, pro které je forma finanční podpory nákladů na bydlení nezbytnou komponentou jeho udržení si. Pro interpretaci tohoto vývoje je důležité vzít v potaz i fázi ekonomického cyklu a pokles nezaměstnanosti.

práce ČR vykonávají rovněž pověřené obecní úřady, které mají blíže k občanům, a mohou tak v rámci sociální práce efektivněji reagovat na jejich problémy.

Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou: příspěvek na živobytí – opakovaná dávka; doplatek na bydlení – opakovaná dávka; mimořádná okamžitá pomoc (MOP) – jednorázová dávka – je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit; zákon stanoví šest takových situací (MOP újmů na zdraví; MOP postižení vážnou mimořádnou událostí; MOP k úhradě jednorázového výdaje; MOP na úhradu nezbytných nákladů; MOP k úhradě odůvodněných nákladů; MOP ohrožení sociálním vyloučením).

Na území města Ostravy jsou stále vypláceny v kontextu České republiky velké objemy prostředků ohroženým domácnostem, které mají ztížený či zcela zamezený přístup ke kvalitnímu standardnímu nesegregovanému bydlení. Plastický popis lokalit a ubytoven se schváleným provozním řádem viz výše.

Zadluženost – exekuce jako rizikový faktor v oblasti bydlení

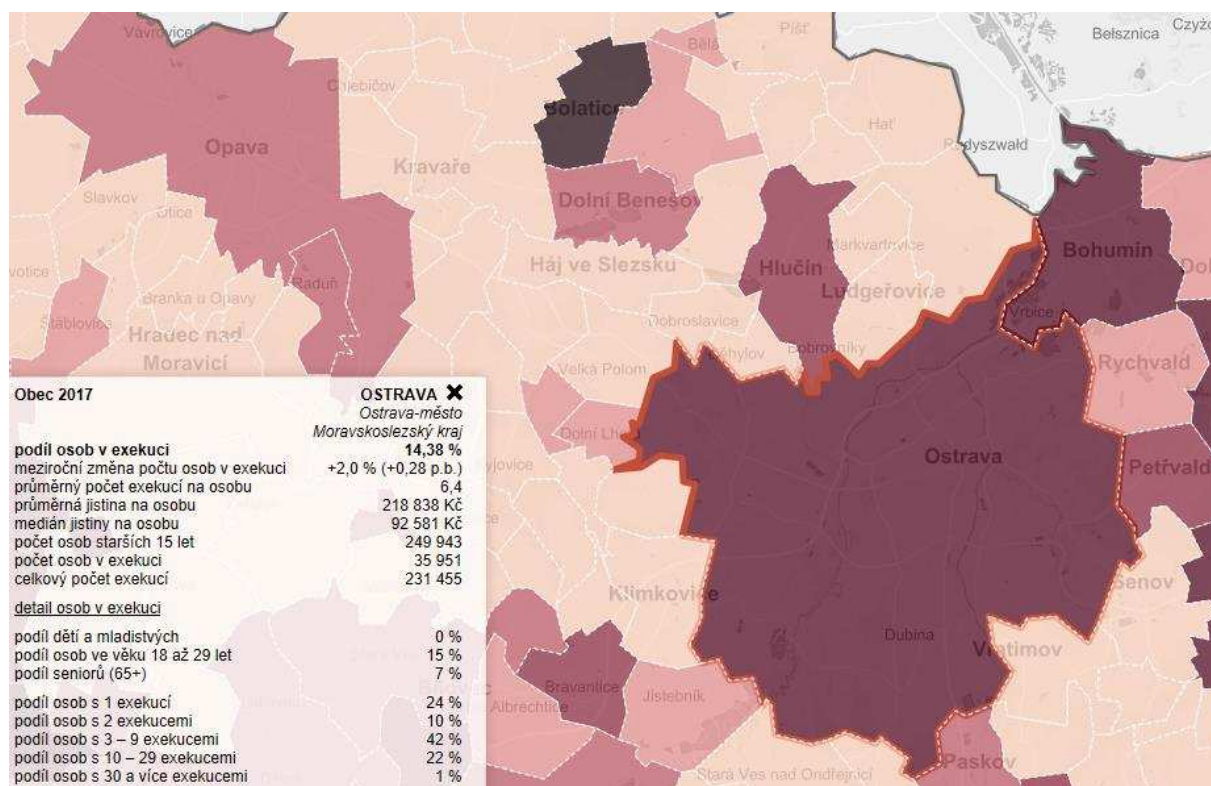
Zadlužení, resp., exekuce představují rizikový faktor při udržení si bydlení i bariéru při zajištění/ hledání si bydlení a jeho hrazení (udržení si).

Data z projektu Mapa exekucí za rok 2017 indikují zvýšenou míru exekucí ve městě. Celkový počet osob v exekuci činil v roce 2017 3 591 a celkový počet exekucí 231 455. Procentuálně vyjádřený podíl osob v exekuci ve vztahu k počtu osob nad 15 let se pohyboval na hodnotě 14,38 % (za předpokladu 249 943 osob ve věku nad 15 let). Průměrně měla jedna osoba 6,4 exekucí a průměrná jistina exekucí činila 218 838 Kč na jednu osobu (medián 92 581 Kč).

Demografická struktura exekuvaných osob byla složena z 15 % lidí ve věku 18 až 29 let a 7 % seniorů nad 65 let věku. Zbytek exekuvaných, 78 %, tvořila věková skupina 30 až 64 let. Nebyly evidovány žádné exekuce u dětí ani mladistvých.

Nejvyšší podíl osob, 42 %, měl mezi 3 až 9 exekucemi. Následovali lidé s jednou exekucí s 24 % a lidé s 10 až 29 exekucemi s 22 %. 2 exekuce mělo 10 % lidí a podíl osob s 30 a více exekucemi se pohyboval na úrovni 1 %. (ASZ, 2018)

Obrázek 7: Graficky znázorněný podíl osob v exekuci v roce 2017 v regionu Ostravska, oranžově je vyznačené město Ostrava (Mapa exekucí, 2019)

Obrázek výše zobrazuje situaci v širším regionu. Světlejší odstíny zobrazují obce s nižším počtem podílu osob v exekuci, a naopak temnější barvy vyznačují vyšší počty.⁷ Lze vidět, že Ostrava vykazuje vyšší podíl osob v exekuci. Situace je srovnatelná například v Bohumíně, Karvině nebo Havířově.

Meziroční změna počtu osob v exekuci mezi lety 2016 a 2017 v Ostravě činila 702 osob. Jednalo se o nárůst 2 %. Celkový podíl osob v exekuci se zvýšil o 0,28 %. Navzdory zmíněnému ale došlo ke snížení průměrného počtu exekucí na osobu z 6,7 na 6,4, a zároveň se snížil i celkový počet exekucí o 3969, tj. o 1,7 %. (ASZ, 2018)

⁷ Nejsvětlejší barva ukazuje obce s podílem osob v exekuci mezi 0,0 až 5,9 %, nejtemnější odstín vyznačuje obce s podílem osob v exekuci od 20 % výše, např. Bolatice, v mapě na severozápad od Ostravy.

Nově využívané trendy v mapování sociálního vyloučení v prostoru na území SMO

V návaznosti na aktuální trendy v mapování segregace a sociálního vyloučení v prostoru se statutární město Ostrava účastnilo pilotního ověřování Metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace v obcích ČR.⁸ Cílem metodiky⁹ (Sýkora, 2018) je vyhodnocení současné situace rezidenční segregace ve městech s důrazem na identifikaci segregovaných a segregací ohrožených lokalit, které by neměly být využívány pro realizaci sociálního bydlení, a zároveň vyhodnocení území měst z hlediska lokalit vhodných a nevhodných pro plánování a pořizování sociálního bydlení.

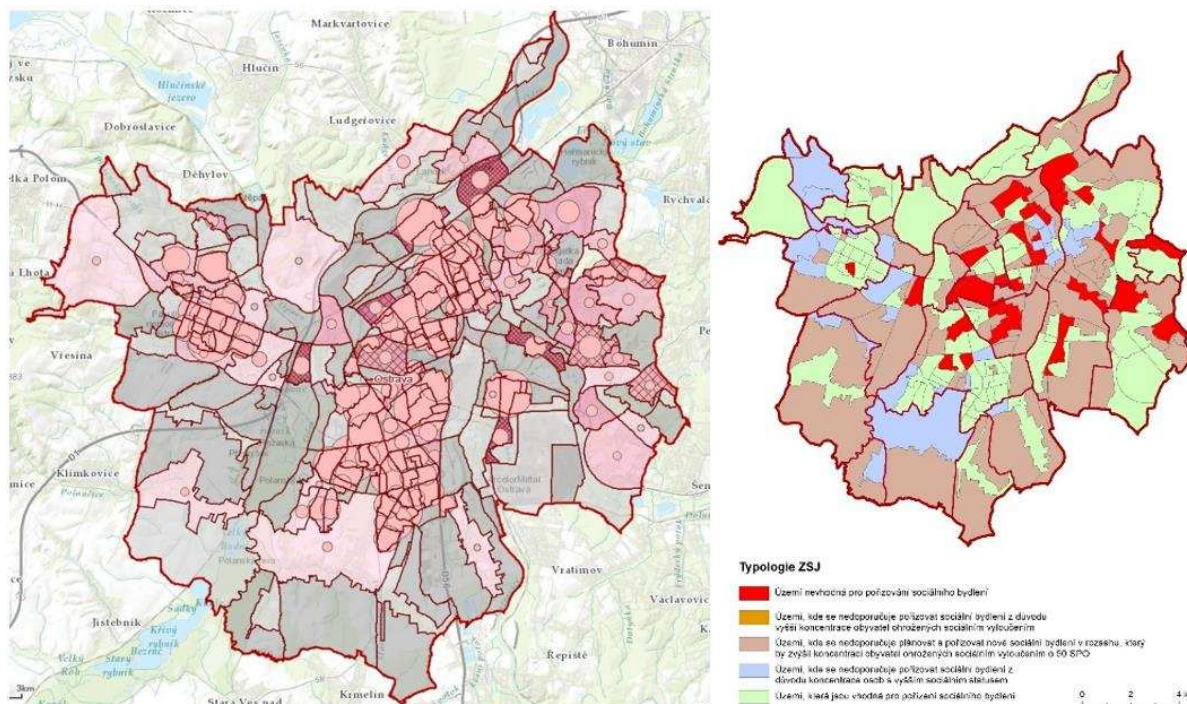
Metodika člení prostor obcí dle vymezení **základních sídelních jednotek**, kterých má SMO celkem 264. Indikátor zachycující osoby ohrožené chudobou a sociálním vyloučením je pomocí **příspěvku na živobytí** (dávka pomoci v hmotné nouzi), resp., **společně posuzovaných osob** pro poskytnutí příspěvku na živobytí.

Na základě koncentrace SPO v ZSJ vymezují „stupeň koncentrace“ – extrémní/ vysoký/ střední/ nízký a identifikují tak danou lokalitu jako vhodno či nevhodnou pro pořizování/budování kapacit sociálního bydlení. Dále identifikují počet vysokoškolsky vzdělaných (nad 20 %), kde sociální bydlení nedoporučují z důvodu předpokládaného vyššího sociálního statusu stávajících obyvatel (vymezení má metodologické limity) – jde o „nejdražší“ lokality či oblasti s rodinnými domy.

⁸ Účast SMO a tvorba metodiky realizována v rámci projektu MPSV – Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend.

⁹ Realizátorem je tým prof. RNDr. Ludka Sýkory, Ph.D. (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy)

Obrázek 8: Mapové výstupy - rezidenční segregace v obcích ČR

Ve spolupráci pokračujeme jako aplikační garant v projektu Technologické agentury ČR – Vývojová dynamika segregace a sociálního vyloučení v území, který realizuje Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, resp., řešitelem je prof. Sýkora.

3.1. Analytická část - kvalitativní část

Kvalitativní část byla vytvořena na základě teorie změny. Výstupem zvoleného přístupu je tzv. „strom problémů a příčin“. Tento „strom“ vznikl na pracovních skupinách tematicky zaměřených na oblast bydlení v průběhu roku 2018. Celkem proběhly dvě pracovní skupiny, jejichž výstupy byly následně doplňovány členy pracovní skupiny korespondenční formou či individuálním jednáním.

3.2. Použitá metoda

„Metoda stromování“ vychází z uplatňovaného přístupu logického rámce, jejímž cílem je detailní a přehledné znázornění problémů a příčin, které vedou k nežádoucím jevům v lokalitě.

Metoda práce stojí na definici tzv. „jádrového problému“, který obecně vystihuje nežádoucí situaci. Tento obecný problém je dále doplňován o jasné definované příčiny a podpříčiny, které jej způsobují. Vše je zaznamenáváno do přehledné mentální mapy tzv. „Stromu problémů a příčin“, který poskytuje ucelený obrázek o tom, jak hluboký jádrový problém je a co konkrétně jej způsobuje.

Tato metoda problematiku rozkládá do tří hledisek:

- S jakými bariérami (příčinami) se potýká cílová skupina.
- Jaké problémy jsou vnímány na straně majitelů aktiv (lokální partneři, NNO, obce,...).
- Jaká jsou specifika problému v kontextu s lokálním hlediskem (specifika lokality – např. geografické umístění obcí/lokalit, dopravní infrastruktura,...).

V průběhu roku 2018 členové pracovní skupiny bydlení ověřovali tímto postupem platnost příčin, které byly definovány v původním SPSZ. Základními vstupními informacemi, se kterými skupina pracovala, byly podklady ze SPSZ a také informace a data získaná realizovaným výzkumem ASZ, který se dílčím způsobem zaměřoval na oblast bydlení. Souběžně byli účastníci seznámeni s dalšími odbornými dokumenty např. Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy atd.

Na setkáních pracovní skupiny pro oblast bydlení došlo k verifikaci jednotlivých priorit, včetně určení cílových skupin a návrhu základních opatření (viz Návrhová část). Výstupem těchto setkání byl „Strom problémů a příčin“¹⁰. Členové pracovní skupiny se shodli na přetrvávajícím klíčovém problému, kterým je **„zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu“**. Pracovní skupina se věnovala rozklíčování a verifikaci příčin a bariér, které k danému problému vedou, ať na straně cílové skupiny, majitelů aktiv, či v kontextu s typologií území města Ostravy (definované příčiny, sub příčiny a hrozby jsou detailně popsány v tabulkách níže). Konkrétní řešení ve vztahu ke jmenovaným problémům a jejich příčinám jsou pak identifikovány v rámci návrhové části dokumentu.

¹⁰ Grafické znázornění stromů problémů a jejich příčin jsou přílohami č. 3 - 5 tohoto dokumentu

Přehled organizací podílejících se na zpracování podkladů pro kvalitativní část:

Armáda spásy v České republice, z.s.

CENTROM z.s.

Diecézní charita ostravsko – opavská

Magistrát města Ostravy

Renarkon o.p.s.

RESIDOMO, s.r.o.

ÚMOB: Mariánské hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava, Vítkovice

Perspektiva – cílová skupina

Pro komplexní pochopení daného tématu je důležité soustředit se na veškeré příčiny, které mohou problém způsobovat a pohlédnout na ně z různých perspektiv. Hledisko cílové skupiny je pro získání hlubší znalosti o daném problému zcela zásadní. Bariéry, se kterými se cílová skupina potýká je nutno detailně pojmenovat a analyzovat v co nejhlubších souvislostech. Nastavená opatření by pak měla reagovat na každý definovaný problém, aby změna byla hluboká a dlouhodobá.

Tabulka 4 - Problémy a příčiny z perspektivy cílové skupiny

Tematická oblast: Bydlení	Problémy a příčiny:	Dopady:
JÁDROVÝ PROBLÉM (NÁZEV/FORMULACE)	Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu	Rozšíření bezdomovectví
Kořen problému	Cílová skupina	---
Dílčí problém/y	1. Nedostupnost nájemního bydlení z důvodu zadluženosti	Rozvoj obchodu s chudobou (ubytoven,...)
	2. Chybějící zkušenosti k nájemnímu bydlení	Bariéry CS k získání a udržení nájemního bydlení
	3. Etnicita jako důvod nepřidělení bytu	Diskriminace CS
	4. Způsob života CS (konflikt při soužití s majoritou)	Prohlubování extremismu
	5. Trestní minulost CS	Bariéry CS uplatnění ve společnosti

Tematická oblast: Bydlení	Problémy a příčiny:	Dopady:
	6. Demotivace k získání legálního zaměstnání	Rozvoj „práce na černo“
	7. Nízký příjem	Prohlubující se krize a neschopnost CS zajistit základní životní potřeby
Příčiny	1.1 Zadluženost	Nemožnost získání standardního bydlení z důvodu prohlubující se dluhové pasti
	1.2 Generační přenos – z důvodu dluhu nebo přenosu strategie jednání	Stagnace a prohlubování krize
	2.1 Nízká úroveň dosaženého vzdělání	Prohlubující se neschopnost CS domýšlet následky vlastního jednání
	2.2 Špatný zdravotní stav	Šíření nemocí a ohrožení širšího okolí
	2.3 Zadluženost na straně CS	Prohlubování dluhové pasti
	6.1 Chybějící motivace ke změně v návaznosti na legislativní nastavení	Úplná stagnace CS ke změně
	6.2 Zadluženost CS	Vyčlenění CS mimo systém
Sub-příčina	2.1.1 Nízký stupeň integrace do společnosti	Polarizace společnosti
	2.2.1 Věk	Přetížení systému zdravotnictví
	2.3.1 Finanční negramotnost	Úplná závislost CS na systému sociálních dávek

Perspektiva – majitelé aktiv

Na danou problematiku je nutno pohlížet i z hlediska všech zapojených aktérů. Majitelé aktiv jsou tzv. „hybatelé změny“. Mohou to být jak neziskové organizace, které pracují s CS a přímo se podílí na řešení nepříznivé životní situace klientů, nebo jiné instituce. Dále do této skupiny můžeme řadit i obce, nebo vlastníky bytového fondu (v Ostravě RESIDOMO, s.r.o.), zaměstnavatele, či další významné subjekty působící v daném území. Je důležité definovat bariéry a překážky, které zapojeným aktérům brání v úspěšném řešení vzniklé nežádoucí situace a na základě těchto zjištění nastavit funkční opatření i na jejich straně.

Tabulka 5 - Problémy a příčiny z perspektivy majitelů aktiv

Tematická oblast:	Problémy a příčiny:	Dopady:
JÁDROVÝ PROBLÉM (NÁZEV/FORMULACE)	Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu	Rozšíření bezdomovectví
Kořen problému:	Majitelé aktiv	---
Dílčí problém/y	1. Vysoký práh (pravidla) části majitelů bytů nemovitostí pro vstup CS	Lokality rezidenční segregace a nárůst obyvatel do nich situovaných
	2. Nízké kapacity na straně spolupracujících subjektů (při poskytování sociální práce)	Přetížení sociálního systému a bariéry při zajištění adekvátní podpory CS
	3. Nedostatečné technické a ekonomické zázemí na straně majitelů bytů	Ohrožení zdraví a bezpečnosti CS
	4. Nízké kapacity nízkonákladových bytů	Nárůst bezdomovectví
Příčiny	1.1 Zdroje příjmů – sociální dávky jsou pro MA překážkou	Rozvoj obchodu s chudobou
	1.2 Nepravidelný příjem CS jednání	Nárůst bezdomovectví
	1.3 Schvalovací proces přidělování bytů – vysoká náročnost splnění pro CS	Lokality rezidenční segregace a nárůst obyvatel do nich situovaných
	2.1 Finanční náročnost	Absence poskytovatelů služeb
	2.2 Nízké personální kapacity – zhoršené vyhledání odpovídajících pracovníků	Absence poskytovatelů služeb
	3.1 Nízká motivace CS pro zkvalitnění zázemí prostor	Úplné vybydlení bytů
Sub-příčina	1.3.1 Negativní zkušenost i přenesená	Polarizace společnosti a snížení pocitu bezpečí na straně majority i minority
	3.1.1 Finanční náročnost	Zánik určitého procenta bytového fondu

Perspektiva – lokální hledisko

Abychom docílili komplexní analýzy všech příčin jádrového problému, musíme na danou situaci nahlédnout i z lokálního hlediska a definovat tak deficity na straně vnějších zdrojů, či identifikovat okolnosti, které lze ovlivnit jen velice těžko, či vůbec. V tomto hledisku lze definovat např. nedostatečný bytový fond města, geografickou typologii území apod.

(Další, často uváděné bariéry souvisí se systémovým nastavením, které lze v rámci lokální politiky ovlivňovat velice omezeně a tento proces je dlouhodobý. V oblasti bydlení je to např. chybějící zákon o sociálním bydlení.)

Tabulka 6 - Problémy a příčiny z lokální perspektivy

Tematická oblast:	Problémy a příčiny:	Dopady:
JÁDROVÝ PROBLÉM (NÁZEV/FORMULACE)	Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu	Rozšíření bezdomovectví
Kořen problému:	Lokální hledisko	---
Dílčí problém/y	1. Nedostatek odpovídajících bytů pro CS (jak jednotlivci, tak rodiny s dětmi)	Nárůst bezdomovectví, rozpad rodiny
	2. Nízké povědomí o počtu osob bez domova	Nárůst skrytého bezdomovectví a nemožnost kontinuální práce s CS
	3. Nekoncepční řešení bytové problematiky	Nárůst obchodu s chudobou z důvodu neschopnosti města zajistit podporu obyvatelům

Komplexní rozbor problému z výše uvedených hledisek umožňuje jeho hlubší pochopení. Na základě identifikovaných bariér, je pak možné definovat, které problémy lze řešit dostupnými nástroji a problémy, jejichž řešení vyžaduje cílenou intervenci a podporu z dalších zdrojů.

3.3. Aktuální popis situace

Aktuálně je dostupnost bydlení pro osoby v bytové nouzi řešena projektovými aktivitami ze zdrojů OPZ KPSVL, a to prostřednictvím projektů organizací CENTROM z.s., Armáda spásy v České republice, z.s., Diecézní charita ostravsko-opavská a Charita Ostrava a také prostřednictvím projektu MPSV Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava, přičemž v blízké budoucnosti budou tyto aktivity ukončovány, což může dále ohrožovat nastoupený pozitivní trend řešení přístupnosti bydlení na území města Ostravy. Na území města Ostravy je rozsáhlá cílová skupina (viz výše) a na potřebnost ukazuje i počet žádostí o sociální byt v projektu SMO, kdy bylo k únoru 2019 podáno 500 žádostí. Specifickým a těžko předvídatelným trendem je proces sociálně-kulturních změn (gentrifikace), ke kterým dochází v důsledku renovace a přeměn obytného prostředí některých městských čtvrtí.

Reflexe pracovní skupiny byla v Situační analýze (ASZ, 2018) doplněna zjištěními z terénního průzkumu¹¹, kde bylo ve vztahu k bydlení akcentováno:

Stěhování obyvatel se děje především „z lokality do lokality“, tedy z jedné oblasti s vysokou koncentrací obyvatel nesoucí znaky sociálního vyloučení do druhé, a to především z důvodu absence dostupného bydlení (vysoké kauce a nájem, nutnost splatit dluh po předchozím nájemníkovi, přetrvávající stereotypizace a rasismus), nebo potřeby zůstat v okolí příbuzných a známých či skrze *dohazování* nabídky dostupného bydlení v rámci širších sociálních sítí. Nedostupnost bytů je dále zapříčiněna vysokým zadlužením u velkých pronajímatelů bytů (RESIDOMO, s.r.o.), poskytovatelů energií (ČEZ, Innogy), nebo městského obvodu, což je fakticky vylučuje z volného přístupu na trh s bydlením.

- Opakující se vzorec stěhování zaznamenaný v rozhovorech spočíval v hledání a nalezení dostupného bytu mimo stávající lokalitu, který je však obtížné si udržet (na čemž se může podílet komplex důvodů od zadlužení, přes nedostatečné sociální kompetence až po potřebu blízkých rodinných/sociálních vazeb). Po několika málo měsících se stěhování opakuje, nezřídka do původní (výchozí) lokality či dokonce do stejného bytu (pokud v něm nevznikl dluh).
- Dostupnost nájemního bydlení je zvláště pro Romy velmi malá, často je jim nabízeno i několikanásobně vyšší nájemné za m², než je běžné/obecní, častěji jsou odmítáni paušálně. Starousedlíci jsou zase často ve věku, kdy už se z praktických důvodů stěhovat nechtějí, nebo jsou pro ně komerční nájem nedostupné.

Jisté migrační trendy lze nejspíše očekávat i v souvislosti se zaváděním tzv. „bezdotkatkových zón“, které v rámci vyhlášení opatření obecné povahy zřizují některá blízká okolní města, a nejen ta (Karviná, Bohumín, Orlová, Bruntál atd.).

¹¹ Zde uvedená témata vycházejí z výpovědí respondentů ze všech navštívených lokalit v rámci terénního šetření – obyvatel i pracovníků NNO. Podnětů a informací bylo zaznamenáno mnohem více, níže je výčet těch, které se opakovaly či na sebe vzájemně odkazovaly. Přestože jde o subjektivní perspektivu, přikládáme jim z tohoto důvodu větší váhu, než izolovaným výpovědím.

4. Návrhová část

Tematický akční plán (TAP) je zaměřen na problematiku nedostupnosti standardního podporovaného bydlení pro cílovou skupinu v Ostravě a klade si za cíl detailní rozpracování a zvýšení porozumění příčinám, které tuto nežádoucí situaci způsobují. TAP je nástrojem pro nastavení adekvátních opatření směřujících k podpoře cílové skupiny v oblasti udržitelnosti standardního bydlení a k cílené podpoře osob v krizové životní situaci.

Základní prioritou TAP je „**Zvýšení dostupnosti a udržitelnosti stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu.**“ Definovaná priorita vychází z dat uvedených v analytické části tohoto dokumentu, která hovoří o vysoké koncentraci ubytoven a SVL na území města Ostravy¹² a o vysokém počtu osob žijících v substandardním bydlení. Dalším zdrojem jsou výstupy jednání tematických pracovních skupin, kde byly jasně definovány problémy a příčiny, které k dané nestabilitě mohou vést¹³.

Ze zjištěných dat vyplývá potřeba zajištění kapacit bytového fondu pro osoby v bytové nouzi a následná cílená práce se zabydlenými domácnostmi. Kontinuální a systematická práce s cílovou skupinou za účelem zvyšování dovedností k udržení si bydlení. Nedílnou součástí je práce se zadlužeností cílové skupiny¹⁴. Během jednání pracovních skupin oblasti bydlení byla opakovaně tato problematika tematizována. Zvyšující se míra zadluženosti, uvolněný způsob čerpání zejména nebankovních půjček, jsou vnímány jako značně rizikové. Toto má dopad nejen na zajištění optimálního bydlení, ale závazky jsou mnohdy přenášeny zejména na děti rodin, které se s touto problematikou potýkají. S řešením dřívějších dluhů a prevencí vzniku dalšího zadlužení souvisí systematická sociální práce nastavená v individuální intenzitě podpory, jejímž primárním cílem je stabilizace zabydlené domácnosti a udržení si bydlení, další oblasti a cíle spolupráce jsou uvedeny ve vytvořeném individuálním plánu.

Dalším faktorem je zvýšení kapacit na straně spolupracujících subjektů (při poskytování sociální práce), snížení prahu pro cílové skupiny a podpora systému přidělování bytů dle bytové nouze, nikoliv dle zásluhovosti.

¹² Viz Analytická část TAPu

¹³ Konkrétní definované příčiny a problémy jsou uvedeny v tabulkách kvalitativní části tohoto dokumentu

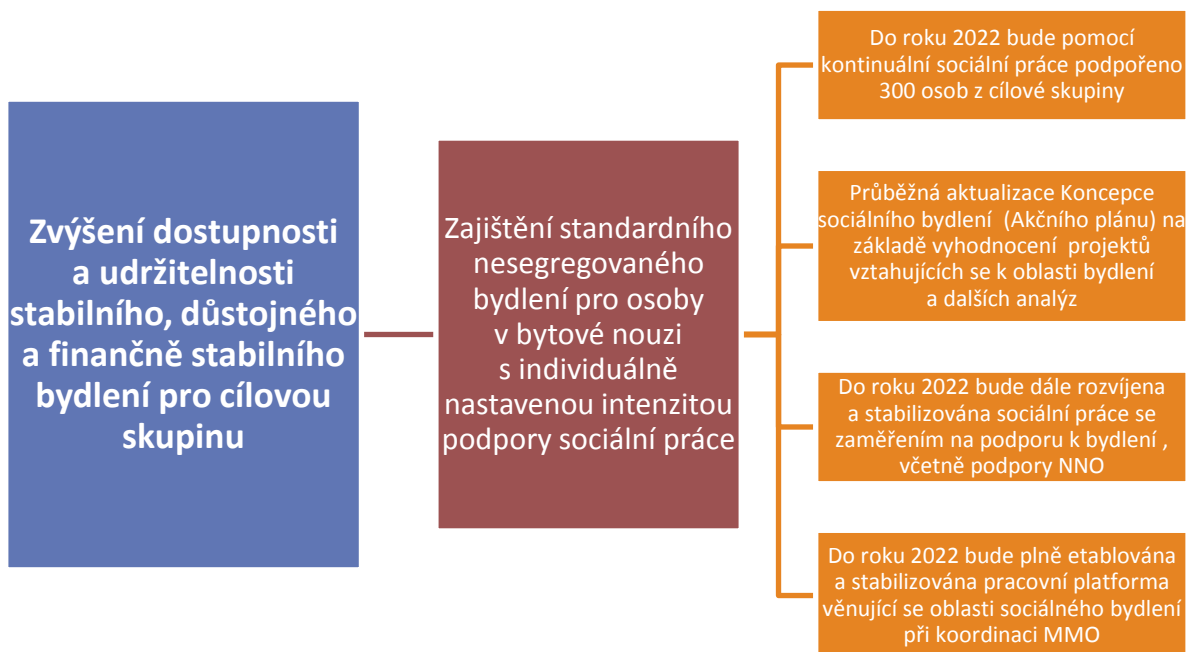
¹⁴ Viz výše uvedené údaje z Mapy exekucí

Konkrétní opatření by z výše uvedeného měla především směřovat k:

- Budování kapacit standardního nesegregovaného bydlení pro cílovou skupinu – osoby/ domácnosti v bytové nouzi
- Posílení kapacit sociální práce se zaměřením na podporu bydlení ve všech jejích fázích (získání bydlení, udržení bydlení).
- Posilování síťování sociální práce a současně i paralelní posílení dalších oblastí sociální práce – poradenství oblasti dluhové problematiky, poradenství pro zaměstnanost atd.
- Posílení kapacit sociální práce v režimu krizového bydlení.
- Posilování spolupráce s dalšími aktéry vstupujícími do prostředí řešení bytové politiky – státních i nestátních organizací.
- Rozvoj kvality sociální práce se zaměřením na podporu k bydlení.
- Podpoře institucionální spolupráce, včetně konkrétního metodického nastavení postupů.
- Podpora spolupráce komunit a participativního rozhodování pro zajištění stabilního bydlení, včetně rozvoje stávajícího bydlení.
- Začlenění politiky sociálního bydlení do dalších strategických a koncepčních materiálů obce, včetně konkrétního praktického dopadu k cílovým skupinám.
- Nastavení systému vyhodnocování dopadů ustavených metod a postupů sociální práce k podpoře bydlení a využití těchto výstupů pro zvyšování efektivity nastavených procesů (podpoře cílové skupiny).

V rámci schematizace byl obecný cíl rozdělen na 4 specifické cíle:

Tabulka 7 - Strategie intervence

1. Strategie intervence:	Zvýšení dostupnosti a udržitelnosti stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu				
Tematická oblast:	Bydlení				
1.1 Obecný cíl:	Očekávaná změna/dopad: Zajištění standardního nesegregovaného bydlení pro osoby v bytové nouzi s individuálně nastavenou intenzitou podpory sociální práce		Cílová skupina: Osoby ohrožené nestabilitou v oblasti bydlení (osoby v bytové nouzi)		Rizika: Popsána níže
1.1.1 Specifický cíl:	Očekávaná změna/dopad: Do roku 2022 bude navýšena kapacita bytového fondu pro účely sociálního bydlení a s pomocí kontinuální individuálně nastavené sociální práce podpořeno 300 osob z cílové skupiny		Cílová skupina: Osoby ohrožené nestabilitou v oblasti bydlení (osoby v bytové nouzi)		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.1.1	6/2019 – 6/2022	SMO ASZ NNO	Realizace projektových opatření OPZ dle návrhové části Podpořeno 300 osob z cílové skupiny (160 domácností) Vyhrazeno 100 bytů pro účely sociálního bydlení	OP Z 2.1	17 000 000,-
1.1.2. Specifický cíl:	Očekávaná změna/dopad: Průběžná aktualizace Konceptce sociálního bydlení (Akčního plánu) na základě vyhodnocení projektů vztahujících se k oblasti bydlení a dalších analýz		Cílová skupina: Osoby ohrožené nestabilitou v oblasti bydlení (osoby v bytové nouzi)		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.2.1	6/2019 – 6/2022	SMO	Aktualizace koncepčních materiálů vztahujících se k oblasti sociálního bydlení	---	---

1.1.3. Specifický cíl:	Očekávaná změna/dopad: Do roku 2022 bude dále rozvíjeno prostředí sociální práce se zaměřením na podporu k bydlení, včetně podpory NNO			Cílová skupina: Osoby ohrožené nestabilitou v oblasti bydlení (osoby v bytové nouzi)	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.3.1	6/2019 – 6/2022	SMO ASZ NNO	Realizace vzdělávacích setkání a seminářů k podpoře sociální práce se zaměřením na podporu bydlení (min. 50 účastníků)	---	---
1.1.4 Specifický cíl:	Očekávaná změna/dopad: Do roku 2022 bude plně etablována a stabilizována pracovní platforma věnující se oblasti sociálního bydlení při koordinaci MMO			Cílová skupina: Osoby ohrožené nestabilitou v oblasti bydlení (osoby v bytové nouzi)	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.4.1	6/2019 – 6/2022	SMO	Plné ustavení a realizace pracovních setkání pracovní platformy zástupců státního a nestátního sektoru věnující se oblasti bydlení na území města Ostravy	---	---

4.1. Analýza rizik

V této části jsou uvedeny informace o možných překážkách, které mohou nastat při realizaci konkrétních opatření. Tato část sestává z identifikace rizik a doporučených kroků vedoucích k eliminaci možných negativních dopadů. Na straně CS lze identifikovat riziko jejího nedostatečného zapojení, které je pro úspěšné řešení dané problematiky stěžejním faktorem i na straně jednotlivých městských obvodů. Rizikem mohou být také nízké kapacity sociálních pracovníků a v neposlední řadě je to i přetrvávající nedostatek bytového fondu města Ostravy. Níže uvedená tabulka identifikuje možná rizika a nabízí možnosti jejich zvládnutí.

Tabulka 8 - Analýza rizik

Název rizika	Pravděpodobnost	Závažnost	Vyhodnocení
Nedostatek bytů pro sociální bydlení	Střední	Vysoká	Průběžné
Prevence	- Pravidelná setkání zástupců SMO, městských částí a společnosti RESIDOMO, s.r.o., včetně včasného předjednání odpovídajících kapacit - Vytvoření funkčního vzájemného komunikačního informačního systému, včetně monitoringu volných bytových jednotek - Výstavba/ renovace sociálních bytů z národních dotačních výzev/ESF zdrojů		
Nízké kapacity sociálních pracovníků	Nízká	Střední	Průběžné
Prevence	- Průběžné vzdělávání sociálních pracovníků ve vztahu k podpoře sociálního bydlení - Prohloubení spolupráce NNO (síťování), které se věnují oblasti bydlení - Spolupráce s akademickým sektorem připravujícím budoucí sociální pracovníky		
Nízké zapojení cílové skupiny	Střední	Střední	Průběžné
Prevence	- Síťování služeb, v rámci úzké spolupráce s poskytovateli sociálních služeb - Realizace občanských setkání a průběžný monitoring potřeb - Individuální podpora cílové skupiny, včetně cílené individuální práce		
Nízká participace městských částí	Nízká	Střední	Průběžné
Prevence	Koordinace a pravidelné setkávání zástupců SMO a ÚMOB		

5. Implementační část

Implementační fáze Tematického akčního plánu je postavena na základě jasně definovaných činností a rolí jednotlivých subjektů budovaného vztahu.

5.1. Role ASZ

ASZ bude aktivně podporovat obec při realizaci výše uvedených oblastí. Konkrétně budou ze strany ASZ zajišťovány tyto aktivity (včetně společných akcí):

- expertní podpora oblastí bydlení,
- úzká spolupráce při průběžném vyhodnocování dokumentu Tematického akčního plánu,
- úzká spolupráce při podpoře realizace aktivit vycházejících z Tematického akčního plánu, včetně podpory realizace projektových činností,
- přenášení podnětů ze strany obce k národním institucím, včetně příslušných resortů,
- pomoc při nastavení systému vyhodnocování nastavených opatření,
- podpora projektové činnosti ve vztahu k příslušným výzvám EISF

ASZ vyčlení pro oblast spolupráce jednoho lokálního konzultanta s odpovídajícím úvazkem, který bude městu Ostrava k dispozici. Kromě této personální podpory budou dále využity příslušné expertní a výzkumné personální zdroje (dle poptávky k řešenému tématu).

5.2. Role obce

Obec bude dle závazku aktivně spolupracovat na definovaných cílech v rámci materiálu TAP. Konkrétně bude obec zajišťovat tyto aktivity:

- materiální a organizační podpora realizovaných akcí, včetně jednání utvořených pracovních skupin,
- aktivní činnost při naplňování cílů definovaných v jednotlivých oblastech (na základě TAP),
- spolupráce na výzkumné činnosti,
- spolupráce na procesu monitoringu a vyhodnocování příslušných dopadů.

Obec pověří jednoho pracovníka, který bude mít kompetence pro řešení agendy sociálního začleňování a který bude odpovídat za koordinaci výše uvedeného.

5.3. Systém spolupráce

V rámci přípravy TAP byla utvořena ve spolupráci statutárního města Ostravy a ASZ Pracovní skupina TAP, která se začlenila do již existujícího systému lokálního partnerství. Pro větší efektivitu byla tato skupina spojena s již existující Pracovní skupinou sociálního bydlení, která vznikla již v době tvorby a implementace SPSZ. Cílem vytvořené Pracovní skupina TAP (dále PS) je:

- a) Fáze přípravy - definování nedostatků a potřeb, příslušných tematických priorit a cílů pro tvorbu TAP,
- b) Fáze implementace – nastavení realizace jednotlivých opatření, včetně realizace identifikovaných projektových opatření,
- c) Fáze vyhodnocení – tato fáze prostupuje všemi výše zmíněnými fázemi, přičemž v závěrečném období tj. v roce 2022 bude materiál finálně vyhodnocen, včetně nabídky dalších doporučujících opatření pro zajištění kontinuity řešené problematiky.

Jednání PS jsou organizačně zajišťována pracovníkem obce, přičemž na obsahové náplni se společně podílí pracovníci ASZ i obce. Ročně, s ohledem na fázi spolupráce, budou realizována 2 setkání PS.

Pro zajištění koordinace a synergie řešených témat, včetně návrhu souvisejících projektových opatření, budou informace předávány Řídící skupině či jinému pověřenému uskupení, které ve své kompetenci gesčně řeší oblast sociální politiky (příslušná komise SMO, PS KPSS atd.). Průběžně tak bude zajištěno předávání informací k vedení obce, zástupcům odboru sociálních věcí, dalších státních i nestátních institucí, které mají přímý i nepřímý vztah k řešení bytové politiky na území obce. Tento koordinační subjekt bude pravidelně informován o realizovaných opatřeních takovým způsobem, aby bylo možné dále šířit zprávu o realizaci aktivit v rámci jednání zastupitelstva.

5.4. Vyhodnocování aktivit TAP a monitoring aktivit

Po dobu spolupráce budou průběžně vyhodnocovány jmenované cíle v rámci TAP a současně bude konkrétně sledován dopad konkrétních projektových činností. S níže uvedenými výstupy bude průběžně seznamováno vedení města dle interních postupů tj. příslušné komise města, spolupracující městské obvody, rada města, zastupitelstvo města.

Vyhodnocování TAP

Dokument TAP bude hodnocen v souladu s obsahem příslušného naplnění cíle. Materiál bude průběžně vyhodnocován s níže uvedeným harmonogramem:

Tabulka 9 - Harmonogram vyhodnocení TAP

Termín	Zapojení aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, MMO a další aktéři	Interní zpráva průběžného hodnocení TAP.
2021 (1. pololetí)	ASZ, MMO a další aktéři	Interní zpráva průběžného hodnocení TAP.
2022 (1. pololetí)	ASZ, MMO a další aktéři	Závěrečná zpráva hodnocení TAP, včetně návrhu doporučení návazných opatření.

Při vyhodnocení TAP budou využity:

- Statistické údaje vztahující se k sociálnímu začleňování (zvláštní zaměření na oblast bytové politiky).
- Výstupy a dopady projektových i neprojektových aktivit realizovaných v rámci aktivit KPSVL či mimo ně.
- Průběžné evaluační zprávy konkrétních opatření vycházejících z TAP.
- Další výzkumná činnost realizovaná na území města Ostravy, včetně dalších šetření, která mají vztah k řešené problematice.

Na procesu hodnocení se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci obce (a dalších zapojených institucí) při úzké spolupráci s pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, expert pro danou tematickou oblast.

Monitoring

Nastavení monitoringu projektových činností je podmínkou pro úspěšné vyhodnocení plánů, jejichž cíle jsou spjaté se zdroji ESF. Pro monitoring projektových aktivit byl ASZ vytvořen proces (viz příloha), který se zaměřuje na reflexi změn (zamýšlených i nezamýšlených), které jsou dosahovány realizovanými aktivitami projektu v území sociálně vyloučených lokalit a územích, na něž se zaměřuje příslušný Tematický akční plán.

Tabulka 10 - Harmonogram monitoringu dopadů TAP

Termín	Zapojení aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, MMO, realizátor projekt	Nastavení monitoringu dle aktuální metody a parametrů.
2021 (1. pololetí)	ASZ, MMO, realizátor projekt	Interní zpráva průběžného monitoringu.
2022 (1./2. pololetí)	ASZ, MMO, realizátor projekt	Závěrečná zpráva hodnocení dopadového monitoringu projektu.

Podobně jako na procesu vyhodnocení TAP, tak i na monitoringu se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci obce (a dalších zapojených institucí) při úzké spolupráci s pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, expert pro danou tematickou oblast.

Seznam zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
CS	cílová skupina
EU	Evropská unie
IROP	Integrovaný regionální operační program
KHS	Krajská hygienická stanice
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
MHaH	Mariánské Hory a Hulváky
MOaP	Moravská Ostrava a Přívoz
MSK	Moravskoslezský kraj
NNO	nestátní neziskové organizace
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
OPVVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
RaB	Radvanice a Bartovice
Sl. O.	Slezská Ostrava
SMO	statutární město Ostrava
SPO	společně posuzovaná osoba
PS	pracovní skupina
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015 - 2018
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SVL	sociálně vyloučená lokalita
TAP	tematický akční plán
ÚMOB	úřad městského obvodu
z.s.	zapsaný spolek
ZSJ	základní sídelní jednotka

Seznam obrázků

Obrázek 1: Městské obvody statutárního města Ostravy	4
Obrázek 2: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel SMO 2017-2040 (Burcin, Kučera, Šídlo, 2018) 5	5
Obrázek 3 - Mapa lokalit se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení.....	9
Obrázek 4: Fotodokumentace vybraných lokalit (ASZ, 2018)	11
Obrázek 5: Ubytovací zařízení se schváleným provozním řádem (CS - socioekonomicky zranitelné domácnosti).....	12
Obrázek 6: Fotodokumentace prostorů ubytoven (ASZ, 2018)	13
Obrázek 7: Graficky znázorněný podíl osob v exekuci v roce 2017 v regionu Ostravska, oranžově je vyznačené město Ostrava (Mapa exekucí, 2019).....	18
Obrázek 8: Mapové výstupy - rezidenční segregace v obcích ČR.....	20

Seznam tabulek

Tabulka 1: Lokality se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení	10
Tabulka 2: Příspěvek na bydlení v Ostravě	15
Tabulka 3: Doplatek na bydlení v Ostravě	16
Tabulka 4 - Problémy a příčiny z perspektivy cílové skupiny	22
Tabulka 5 - Problémy a příčiny z perspektivy majitelů aktiv	24
Tabulka 6 - Problémy a příčiny z lokální perspektivy	25
Tabulka 7 - Strategie intervence.....	29
Tabulka 8 - Analýza rizik	31
Tabulka 9 - Harmonogram vyhodnocení TAP	34
Tabulka 10 - Harmonogram monitoringu dopadů TAP	35

Zdroje

Agentura pro sociální začleňování. (2015) Popis sociálního vyloučení a soustava vstupních indikátorů. Příloha Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015-2018

Agentura pro sociální začleňování. (2018) Situační analýza Ostrava – Analýza sociálního vyloučení na území města.

Agentura pro sociální začleňování. (2018) Vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava 2015 – 2018.

Burcin, B., Kučera, T., Šídlo, L. (2018) Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy na období 2017-2040. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta.

GAC. (2006) Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti.

GAC. (2015) Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR.

Hruška, L. a kol. (2013) Analýza a řešení problematiky ubytoven na území SMO v krátkodobém a dlouhodobém horizontu. Proces, Accendo.

Jedináková, H., Pischová, J. (2013) Zpráva o ubytovnách na Ostravsku. Vzájemné soužití.

Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy (2017)

Mapa exekucí (2019) Online, dostupné na: <http://mapaexekuci.cz/>

Kvasnička, R. (2010) Popis sociálně vyloučených romských lokalit v regionu Ostravska. Agentura pro sociální začleňování.

Popis sociálního vyloučení a ubytoven (2019) Interní materiál statutárního města Ostravy.

Sčítání lidu, domů a bytů (ČSÚ, 2011)

Sýkora, L. (2018) Pilotní ověření Metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace v obcích ČR.

Tým řešitelů. (2014) Analýza sociálně vyloučených lokalit. Augur.

Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava (2012-2018)

Zpráva o stavu romské menšiny. 2017. Statutární město Ostrava.

Přílohy

1. Financování TAP
2. Celkový přehled indikátorů TAP
3. Strom problémů a příčin - Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu – perspektiva cílové skupiny
4. Strom problémů a příčin - Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu – perspektiva majitelů aktiv
5. Strom problémů a příčin - Zhoršená dostupnost a udržitelnost stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu – lokální perspektiva
6. Monitoring realizovaných projektových aktivit – monitorovací list

Příloha č. 1 – Financování TAP

Celkový rozpočet TAP a jeho čerpání

Oblast	Priorita	Ob. cíl	Sp. cíl	Částka celkem (Kč)	Finanční zdroj
Bydlení	1.	1.1	1.1.1.	17 000 000	OPZ 2.1.1
			1.1.2.	0	
			1.1.3.	0	
			1.1.4.	0	
TAP celkem:		17 000 000 Kč			

Čerpání TAP v OPZ – prioritní osa 2.

Oblast	Bydlení
Priorita	Zvýšení dostupnosti a udržitelnosti stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu
Obecný cíl	Zajištění standardního nesegregovaného bydlení pro osoby v bytové nouzi s individuálně nastavenou intenzitou podpory sociální práce
Specifický cíl	Do roku 2022 bude navýšena kapacita bytového fondu pro účely sociálního bydlení a s pomocí kontinuální individuálně nastavené sociální práce podpořeno 300 osob z cílové skupiny
Opatření	Realizace projektových opatření OPZ dle návrhové části (6/2019 – 6/2022)
Alokace (výzva pro SVL)	17 000 000,- Kč
Operační program	OPZ
Prioritní osa	2.
Specifický cíl	2.1.1.
OPZ (výzva pro SVL) celkem	17 000 000,- Kč
TAP celkem:	17 000 000,- Kč

Příloha č. 2 - Celkový přehled indikátorů TAP

Oblast	Priorita	Cíl	Název indikátoru	Definice	Jednotka	Hodnota	Zdroje		
							IROP	OPZ	OPVVV
Bydlení	1. Zvýšení dostupnosti a udržitelnosti stabilního, důstojného a finančně stabilního bydlení pro cílovou skupinu	1.1. Do roku 2022 bude navýšena kapacita bytového fondu pro účely sociálního bydlení a s pomocí kontinuální individuálně nastavené sociální práce podpořeno 300 osob z cílové skupiny	Počet bytů pro sociální bydlení	Počet bytů nově koupených, rekonstruovaných, vybudovaných nebo vybavených za účelem sociálního bydlení.	Byt	100	0	0	0
			Počet osob, které k zajištění svého bydlení přistupují aktivně	Počet osob, které získaly nebo si udržely nájemní bydlení nebo se jejich situace v oblasti bydlení zlepšila díky podpůrným programům v rámci TAP.	Osoba	300	0	17 mil. Kč	0
		1.2. Průběžná aktualizace Koncepte sociálního bydlení (Akčního plánu) na základě vyhodnocení projektů vztahujících se k oblasti bydlení a dalších analýz	Koncepční činnost oblasti sociálního bydlení	Počet metodik, plánů a strategií vztahujících se k podpoře stability bytové politiky a řešení bydlení sociálně vyloučených osob.	Dokument	1	0	0	0
		1.3. Do roku 2022 bude dále rozvíjeno prostředí sociální práce se zaměřením na podporu k bydlení, včetně podpory NNO	Počet vzdělávacích akcí a individuálních podpor.	Počet vzdělávacích a individuální metodické podpory pro oblast zlepšování kvality sociální práce v oblasti bydlení.	Počet účastníků	50	0	0	0
		1.4. Do roku 2022 bude plně etablována a stabilizována pracovní platforma věnující se oblasti sociálního bydlení při koordinaci MMO	Počet podpořených partnerství.	Počet podpořených partnerství a utvořených platforem.	Dokument	1	0	0	0

Příloha č. 3

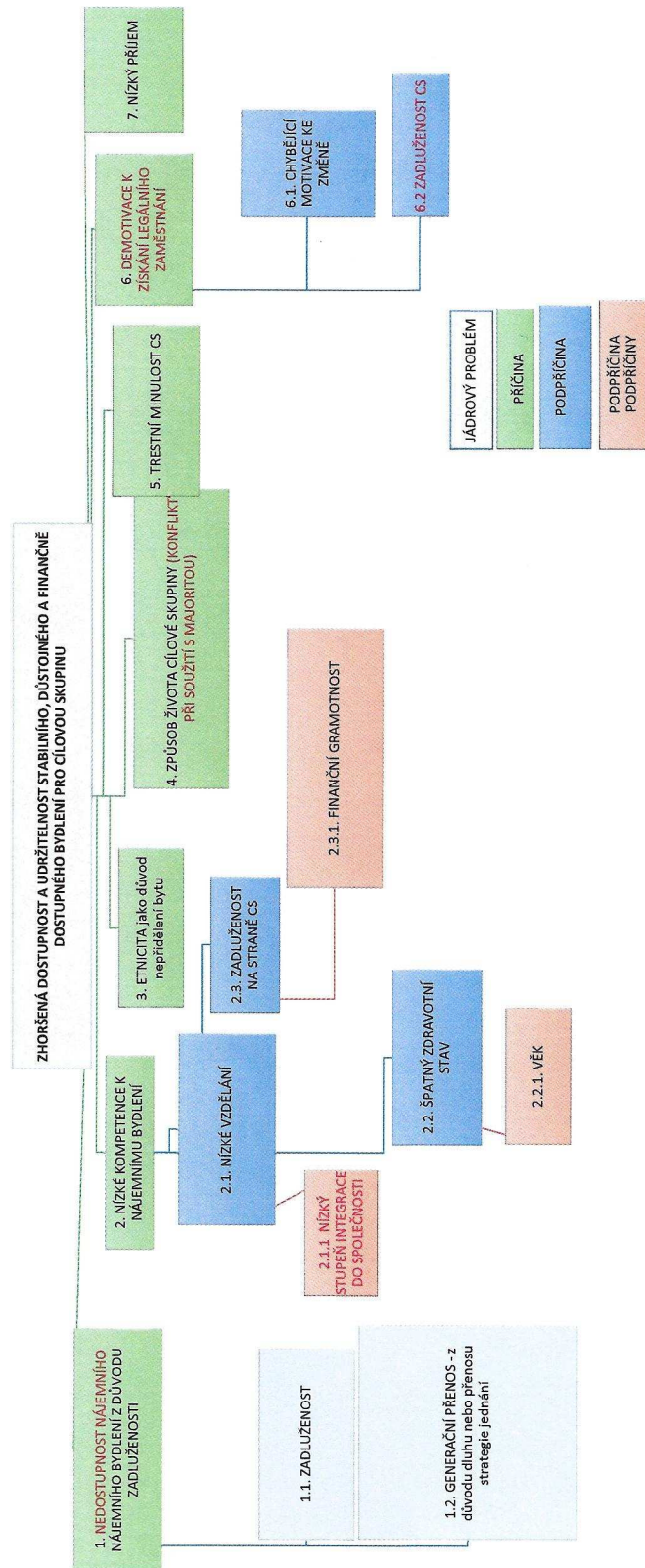
Pracovní skupina Bydlení

Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví

Jádrový problém: ZHOŘŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLENÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU

Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNÍŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLENÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

HLEDISKO - CÍLOVÁ SKUPINA

Příloha č. 4

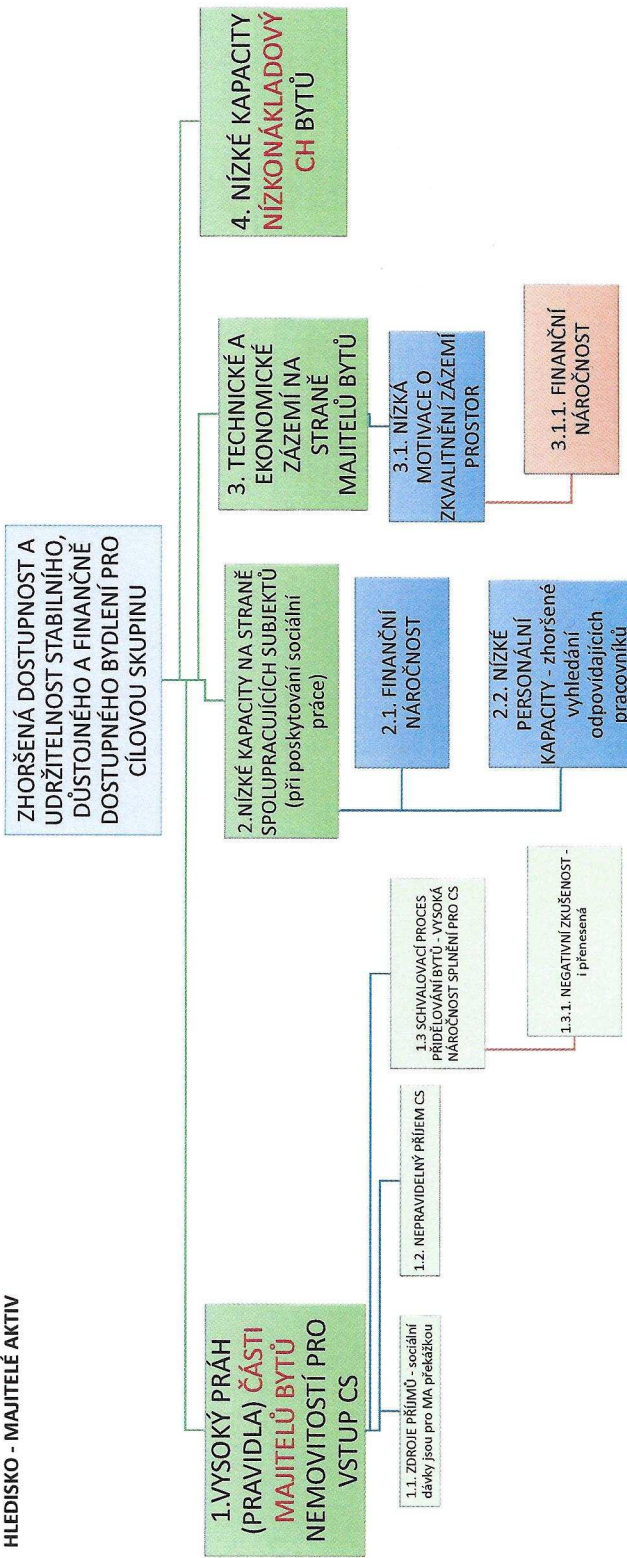
Pracovní skupina Bydlení

Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví

Jádrový problém: ZHORŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLENÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU

Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNÍŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLENÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

HLEDISKO - MAJITELÉ AKTIV

Příloha č. 5

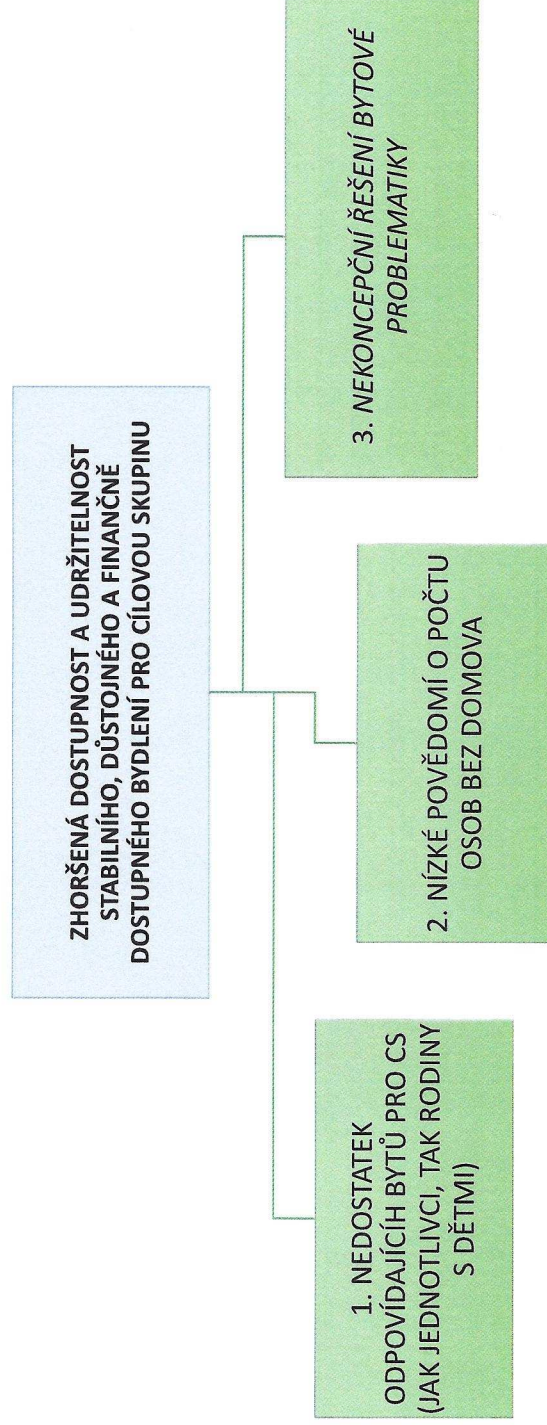
Pracovní skupina Bydlení

Revize priority 1. Rozšíření dostupnosti a udržitelnosti stabilního a důstojného bydlení pro lidi ohrožené nestabilitou v této oblasti a Priority 4. Podpora programů prevence bezdomovectví

Jádrový problém: ZHORŠENÁ DOSTUPNOST A UDRŽITELNOST STABILNÍHO, DŮSTOJNÉHO A FINANČNĚ DOSTUPNÉHO BYDLENÍ PRO CÍLOVOU SKUPINU

Cílová skupina: JEDNOTLIVCI A RODINY OHROŽENÉ FINANČNÍ NESTABILITOU, SE SNÍŽENÝMI KOMPETENCEMI K BYDLENÍ, ZDRAVOTNÍMI A JINÝMI OMEZENÍMI

HLEDISKO - LOKÁLNÍ SPECIFIKA

Příloha č. 6

Monitorovací list

I. Část : Základní údaje		
A.	Název subjektu	
B.	Název projektu	
C.	Registrační číslo projektu	
D.	Realizace projektu (od – do)	
E.	Řešený problém	
F.	Lokalita (území SVL/městské části/obec(obce)) ve které byl projekt realizován	
G.	Příčiny problému	
H.	Obecný cíl projektu	
I.	Cílová skupina	
J.	Podpora cílové skupině prostřednictvím sociální služby	ANO/NE
	Identifikátor:	
	Název:	
	Druh:	
	Forma:	
H.	Dílí cíle vedoucí k dosažení obecného cíle	Monitorovací indikátor
1.		
2.		
3.		
I.	Vazba SPSZ xxxxxx	
PRIORITA (číslo, znění)	Cíl (číslo, znění)	Ukazatel (výstup)
OPATŘENÍ (číslo, znění)		

**Usnesení
5. zasedání zastupitelstva města
konaného dne 10.04.2019**

čís. 0228/ZM1822/5-0290/ZM1822/5

Ing. Tomáš Macura, MBA
primátor

Mgr. Radim Babinec
náměstek primátora

ZM_M 57

(zn.předkl.)

**Návrh na schválení Tematického akčního plánu pro oblast sociálního
bydlení ve městě Ostrava 2019 - 2022**

32

Usnesení číslo: 0284/ZM1822/5

Zastupitelstvo města

1) schvaluje

Tematický akční plán pro oblast sociálního bydlení ve městě Ostrava 2019 - 2022 dle přílohy
č. 1 předloženého materiálu

Vyjádření Odboru (Agentury) pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR k Tematickému akčnímu pro oblast sociálního bydlení ve městě Ostrava 2019 - 2022

verze 1.0

Žadatel o vyjádření stanoviska: Statutární město Ostrava
Tematický akční plán (TAP) schválen dne: 10. 4. 2019 Zastupitelstvem města Ostravy
Číslo usnesení: 0284/ZM1822/5

Kritérium	Komentář
Návaznost TAP na předchozí strategické plány (jejich účinnost/úspěšnost)	Tematický akční plán (TAP) se zaměřuje na další rozvoj již započatých kroků k podpoře dostupnosti a udržitelnosti stabilního bydlení pro cílovou skupinu osob v nevyhovujícím bydlení. Koncept a obsah dokumentu je úzce provázán se znalostmi a zkušenostmi, které se městu dostaly při realizaci projektu „Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava“, který získal cenu Evropské komise v kategorii „Vytváření lepšího přístupu k veřejným službám“ jako nejlepší evropský projekt podporovaný politikou soudržnosti EU RegioStars 2018. Tento dokument navazuje a rozvíjí potřeby určené v rámci Vyhodnocení Strategického plánu Ostrava 2015 -2018, který byl v srpnu 2018 schválen Řídícím výborem pro spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. TAP má jasnou provazbu s Konceptí sociálního bydlení statutárního města Ostravy a Komunitním plánem sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava pro období 2019 – 2022. Předmět TAP byl zvolen na základě identifikované potřeby dlouhodobě sledované oblasti sociálního bydlení, které se město Ostrava aktivně věnuje. Tato potřeba byla ověřena i na základě zpracovaného Vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015 – 2018

	koordinovaného Agenturou pro sociální začleňování. TAP nabízí konkrétní kroky k řešení dané problematiky.
Soulad TAP se strategickými dokumenty kraje a ČR v oblasti sociálního začleňování a se souvisejícími dílčími politikami, strategiemi a plány	TAP je v souladu s národními materiály Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020, Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020, Strategie romské integrace 2015 - 2020 a svým obsahem nabízí konkrétní řešení pro lokalitu města Ostravy. TAP je provázán také se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji, kde je identifikována potřeba rozvoje sociálního bydlení. TAP je dále v souladu se Strategií integrace romské komunity Moravskoslezského kraje, dále také s regionálním akčním plánem vytvářeným v rámci RSK MSK a také synergicky doplňuje Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (sociální stabilizace, cíl – odstranění bariér rozvoje souvisejících se sociální nestabilitou). O tvorbě materiálu byli informováni pracovníci Krajského úřadu Moravskoslezského kraje.
Kvalita procesu strategického plánování	Proces tvorby Tematického akčního plánu byl započat v roce 2018, kdy bylo realizováno několik pracovních skupin k problematice bydlení ve městě Ostrava, za účelem zpracování Vyhodnocení Strategického plánu sociálního začleňování Ostrava, 2015 – 2018. Pracovních skupin se účastnili zástupci státního i nestátního sektoru a v rámci setkávání určili hlavní problémy a příčiny definovaných problémů a identifikovali prioritní oblast. Pracovní skupinou byly identifikovány i návrhy možných řešení, které jsou podkladem k vypracování Tematického akčního plánu. Dalším podkladem pro vystavění TAP byla analýza zpracovaná Agenturou pro sociální začleňování, která mapuje problematiku migrace obyvatel sociálně vyloučených lokalit na území města Ostravy. Tvorba TAP byla detailně naplánovaná a samotný

	materiál obsahuje část implementační, která se soustředí na systém monitoringu a vyhodnocování dopadů realizovaných opatření.
Kvalita zpracování TAP	TAP je zpracován na vysoké úrovni, kdy město plně respektovalo a postupovalo dle metodických doporučení ze strany ASZ (metodika KPSVL). Materiál nabízí adekvátně propracovanou analytickou část, identifikaci problémů a příčin a jejich rozpracování. Návrhová část byla vytvářena participativně, při čemž byl celý text průběžně konzultován s odborníky z řad Agentury pro sociální začleňování, statutárního města Ostravy a spolupracujících neziskových organizací. Nastavené priority a konkrétní cíle splňují v základu koncept SMART. Na základě daného je tedy možné naplňování cílů průběžně vyhodnocovat a současně tento postup umožnil konkrétnější alokaci finančních prostředků ze zdrojů ESIF.
Respektování intervenční logiky (dodržení principu „problém-příčina-návrh řešení“)	Kvalitativní část byla vytvořena na základě teorie změny. Výstupem zvoleného přístupu je tzv. „strom problémů a příčin“. Tento „strom“ vznikl na pracovních skupinách tematicky zaměřených na oblast bydlení v průběhu roku 2018. „Metoda stromování“ vychází z uplatňovaného přístupu logického rámce, jejímž cílem je detailní a přehledné znázornění problémů a příčin, které vedou k nežádoucím jevům v lokalitě. Metoda práce stojí na definici tzv. „jádrového problému“, který obecně vystihuje nežádoucí situaci. Tento obecný problém je dále doplňován o jasně definované příčiny a podpříčiny, které jej způsobují. Vše je zaznamenáváno do přehledné mentální mapy tzv. „Stromu problémů a příčin“, který poskytuje ucelený obrázek o tom, jak hluboký jádrový problém je a co konkrétně jej způsobuje. V průběhu roku 2018 členové pracovní skupiny Bydlení ověřovali tímto postupem platnost příčin, které byly definovány v původním Strategickém plánu sociálního začleňování Ostrava 2015 – 2018 (SPSZ). Základními vstupními informacemi, se kterými skupina pracovala, byly podklady ze SPSZ a

	také informace a data získaná realizovaným výzkumem ASZ, který se dílčím způsobem zaměřoval na oblast bydlení. Na setkáních pracovní skupiny pro oblast bydlení došlo k verifikaci jednotlivých priorit, včetně určení cílových skupin a návrhu základních opatření. Návrhy řešení jsou reálná v zadaném čase.
Dopady TAP	TAP jasně formuluje změnu, k níž má realizace stanovených opatření vést. V závěru implementační části je popsán proces vyhodnocení TAP, při kterém bude využito nastaveného systému monitoringu na území města Ostravy v kontextu pravidelných setkávání a zpětné vazby ze stran dalších zapojených aktérů. TAP je určen pro období let 2019 – 2022.
Způsobilost TAP pro čerpání dotací z výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách	TAP splňuje všechna kritéria, na jejichž základě je možné předkládat projektové žádosti do výzvy OPZ č. 052. Cílová skupina Tematického akčního plánu je v přímém překryvu cílové skupiny definované ve výzvě OP Z 052, kterými jsou osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a národnostní menšiny. Cílová skupina je dále definována jako osoby ohrožené v důsledku ztráty bydlení, nebo neadekvátního bydlení. V rámci navržení indikátorů, které budou realizací opatření TAP naplňovány, se bude jednat o 300 podpořených osob, dále TAP definuje počet bytů, které město využije pro účely naplňování TAP – indikátor 100 (= počet bytů pro sociální bydlení). Dále vzniknou 2 dokumenty – Akční plán sociálního bydlení a bude etablována pracovní platforma věnující se problematice bydlení
Celkový komentář	TAP je v souladu se základními národními i krajskými materiály zabývajícími se oblastmi řešení sociálního vyloučení/sociální politiky. TAP konkrétně definuje opatření a cíle, která budou naplňována prostřednictvím projektových i neprojektových aktivit. Dokument splňuje všechny požadavky pro tvorbu strategického materiálu příslušné tematické oblasti. TAP byl vytvářen participativně, při čemž byl celý text průběžně

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

	konzultován s odborníky z řad Agentury pro sociální začleňování, statutárního města Ostravy a spolupracujících neziskových organizací. Agentura pro sociální začleňování DOPORUČUJE Tematický akční plán pro oblast sociálního bydlení ve městě Ostrava 2019 – 2022 k financování v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci Operačního programu Zaměstnanost určené pro podporu sociálního začleňování v sociálně vyloučených lokalitách.
--	--

Vyjádření za Agenturu pro sociální začleňování, Oddělení regionálního centra východ zpracoval/a:

Dne 14. 5. 2019

Mgr. Jan Mochťák

Vedoucí Oddělení regionálního centra východ

Potvrzení stanoviska ředitelem Odboru (Agentury) pro sociální začleňování:

Dne.....

Mgr. David Beňák, DiS.

Ředitel odboru